

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 12 februari 2007

Mål nr

B 1544-06

KLAGANDE

HL

Ombud och offentlig försvarare: Advokat CH

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Olovlig försäljning av alkoholdrycker

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom den 7 mars 2006 i mål B 2384-05

_____

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom ogillar Högsta domstolen åtalet och befriar HL från skyldighet att utge avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond samt från skyldighet att ersätta staten för kostnad för försvaret i hovrätten.

För försvaret av HL i Högsta domstolen tillerkänns CH ersättning av allmänna medel med sjutusenjuhundraarton (7 718) kr. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 1 544 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

HL har yrkat att åtalet ogillas.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

Enligt 6 kap. 1 § alkohollagen (1994:1738) får servering av spritdrycker, vin och starköl ske endast om serveringstillstånd har meddelats. Den som utan tillstånd uppsåtligen eller av oaktsamhet serverar sådana drycker döms enligt 10 kap. 2 § för olovlig försäljning av alkoholdrycker till böter eller fängelse i högst två år. Om gärningen är att anse som ringa skall enligt 8 § i samma kapitel inte dömas till straff.

I målet är utrett att HL den 13 november 2004 vid Lindärva Gårdspub i samband med en årsfest för Lidköpings IF serverade alkohol utan att ha

erforderligt serveringstillstånd. Den av HL i målet lämnade uppgiften att han några dagar före det aktuella serveringstillfället genom telefaxmeddelande sänt en ansökan om serveringstillstånd till kommunen får godtas, även om ansökningshandlingen inte har återfunnits hos kommunen. Vidare är utrett att HL till kommunen betalat föreskriven ansökningsavgift under hänvisning till ansökningshandlingen och serveringstillfället och att betalningen registrerades i kommunens datasystem den 11 november 2004.

Högsta domstolen finner i likhet med hovrätten att HL har varit oaktsam genom att inte senast i samband med att serveringen ägde rum förvissa sig om att han hade erhållit serveringstillstånd. Frågan är om gärningen kan anses ringa och därmed faller utanför det straffbara området.

Förarbetena ger inte någon närmare ledning för bedömningen av vilka fall som kan anses ringa och praxis på området är mycket sparsam. Den aktuella bestämmelsen om straffrihet för gärningar som är ringa omfattar, förutom nu aktuellt brott, ett flertal olikartade brott i 10 kap. alkohollagen, såsom olovlig tillverkning av alkoholdrycker, viss hantering av sådana drycker och s.k. langning.

Ett övergripande syfte med alkohollagstiftningen har av lagstiftaren angetts vara att begränsa tillgängligheten av alkohol för att därigenom minska alkoholkonsumtionen. Enligt prop. 1994/95:89 s. 40 är de viktigaste medlen för att uppnå detta syfte alkoholmonopolet och prispolitiken, vilka kompletteras med bl.a. restriktiva regler för serveringstillstånd. Dessa regler innefattar en prövning av om sökanden med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten och om serveringsstället uppfyller vissa i 6 kap.

alkohollagen närmare angivna krav. Det måste anses vara av stor vikt att dessa regler efterlevs och utrymmet för att bedöma en gärning inom alkohollagstiftningen som ringa är begränsat. Detta utrymme är emellertid större då det är fråga om en gärning som har begåtts av oaktsamhet än då det gäller en uppsåtlig gärning. Vid prövningen av om en gärning är ringa skall inte endast objektiva faktorer tilläggas betydelse utan också den grad av oaktsamhet som gärningsmannen visat (jfr NJA 2004 s. 164).

I förevarande fall hade HL under en följd av år haft permanent serveringstillstånd, varefter han år 2002 bl.a. av kostnadsskäl övergick till att söka tillstånd för varje serveringstillfälle. Under åren 2003–2004 har han sökt serveringstillstånd vid ett tiotal tillfällen per år och vid varje tillfälle erhållit sådant tillstånd. Han har således av kommunen bedömts lämplig att utöva serveringsverksamheten. Av utredningen framgår att han har haft ett gott samarbete med kommunen. Det finns inte anledning att ifrågasätta hans uppgift om att tillståndsbeslutet ibland meddelades så sent att det inte kom honom tillhanda förrän någon dag efter det att serveringen ägt rum.

Åtalet avser servering vid ett tillfälle under former som synes likartade med dem som förelegat vid de tidigare serveringstillfällen som kommunen gett tillstånd till. Det finns inte skäl att anta annat än att tillstånd även denna gång skulle ha meddelats om ansökningshandlingen hade kommit fram. I förhållande till de intressen som bestämmelserna om serveringstillstånd syftar till att tillgodose framstår gärningen som obetydlig och bör bedömas som ringa. Åtalet skall således ogillas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Dag Victor,
Severin Blomstrand, Ann-Christine Lindeblad (referent) och
Kerstin Calissendorff
Revisionssekreterare: Ulrika Kvarnsjö